

Věc C-400/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

29. června 2023

Předkládající soud:

Sofijski gradski sad (Bulharsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

29. června 2023

Obžalovaný:

VB

Předmět původního řízení:

Trestní řízení konané v nepřítomnosti obžalovaného

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Žádost podle čl. 267 prvního pododstavce písm. b) SFEU

Předběžné otázky

1.1. Musí být čl. 8 odst. 4 druhá věta směrnice (EU) 2016/343 vykládán v tom smyslu, že osoba, která byla v nepřítomnosti odsouzena k trestu odnětí svobody, aniž se jedná o některý případ uvedený v odstavci 2, musí být při svém zadržení za účelem výkonu tohoto trestu vyrozuměna o rozhodnutí, kterým byla odsouzena?

1.2. Jaký obsah má požadavek „vyrozumění [...] o takovém rozhodnutí“ stanovený v čl. 8 odst. 4 druhé větě směrnice (EU) 2016/343 a vyžaduje tento požadavek předání kopie tohoto rozhodnutí?

1.3. V případě záporné odpovědi na otázky 1.1 a 1.2: Brání čl. 8 odst. 4 druhá věta směrnice 2016/343 tomu, aby vnitrostátní soud rozhodl o zajištění předání kopie tohoto rozhodnutí?

2.1. Je vnitrostátní právní úprava, která – pro případ, že dojde k projednání trestní obžaloby a vydání odsuzujícího rozhodnutí soudu v nepřítomnosti obžalovaného, aniž jsou splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice – nestanoví žádná pravidla pro poučení osoby odsouzené v nepřítomnosti o jejím právu na nové řízení před soudem za její účasti, a zejména pokud takové poučení není poskytnuto při zadržení osoby odsouzené v nepřítomnosti, slučitelná s čl. 8 odst. 4 druhou větou směrnice (EU) 2016/343?

2.2. Je relevantní okolnost, že vnitrostátní právní úprava – článek 423 [trestního řádu (Nakazatelen-procesualen kodeks, dále jen „NPK“)] – stanoví, že osobě odsouzené v nepřítomnosti se poskytne poučení o jejím právu na nové řízení před soudem, avšak až poté, co tato osoba podala návrh na zrušení tohoto odsuzujícího rozsudku a na provedení nového řízení za své účasti, a to tak, že poučení jí je poskytnuto formou rozhodnutí soudu vydaného jako odpověď na tento návrh?

2.3. V případě záporné odpovědi: Jsou požadavky stanovené v čl. 8 odst. 4 druhé větě a čl. 10 odst. 1 směrnice (EU) 2016/343 dodrženy, pokud soud, který v nepřítomnosti obžalovaného projedná trestní obžalobu a vydá odsuzující rozhodnutí, aniž se jedná o některý případ uvedený v čl. 8 odst. 2 směrnice, ve svém rozhodnutí upozorní na právo této osoby na nové řízení před soudem či na jiný prostředek právní nápravy a osobám provádějícím zadržení odsouzené osoby uloží, aby jí předaly kopii tohoto rozhodnutí?

2.4. V případě kladné odpovědi: Brání čl. 8 odst. 4 druhá věta směrnice (EU) 2016/343 tomu, aby soud, který vydá rozhodnutí, kterým je obžalovaný odsouzen v nepřítomnosti, aniž se jedná o některý případ uvedený v čl. 8 odst. 2 směrnice, rozhodl, že ve svém rozhodnutí upozorní na právo této osoby na nové řízení před soudem nebo na jiný prostředek právní nápravy podle článku 9 směrnice, a osobám provádějícím zadržení odsouzené osoby uloží, aby jí předaly kopii tohoto rozhodnutí?

3. Jaký je první a poslední možný okamžik, kdy by soud měl rozhodnout, zda trestní řízení konané v nepřítomnosti obžalovaného nesplňuje podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice (EU) 2016/343, a kdy musí přijmout opatření k zajištění poučení podle čl. 8 odst. 4 druhé větě směrnice?

4. Musí být při rozhodování uvedeném ve třetí otázce vzata v potaz stanoviska státního zástupce a obhájce nepřítomného obžalovaného?

5.1. Odkazuje výraz „možnost napadnout takové rozhodnutí“ uvedený v čl. 8 odst. 4 druhé větě směrnice (EU) 2016/343 na právo na podání řádného opravného prostředku k soudu vyššího stupně, nebo odkazuje na napadení pravomocného soudního rozhodnutí?

5.2. Jaký obsah by mělo mít poučení, které musí být podle čl. 8 odst. 4 druhé věty směrnice (EU) 2016/343 poskytnuto osobě, která byla odsouzena v nepřítomnosti, aniž byly splněny podmínky stanovené v [čl. 8] odst. 2, o „právu na nové řízení před soudem či na uplatnění jiného prostředku právní nápravy [v souladu s článkem 9]“: mělo by se týkat práva na poskytnutí tohoto prostředku právní nápravy, pokud napadne své odsouzení v nepřítomnosti, nebo práva podat tento návrh [na provedení nového řízení před soudem], přičemž opodstatněnost tohoto návrhu je třeba posoudit později?

6. Co je obsahem výrazu „jiný prostředek právní nápravy, který umožní nově posoudit skutkový stav věci, včetně vyhodnocení nových důkazů, a který může vést ke zrušení původního rozhodnutí“, uvedeného v čl. 9 první větě směrnice (EU) 2016/343?

7. Je vnitrostátní právní norma – čl. 423 odst. 3 NPK –, která vyžaduje osobní dostavení se osoby odsouzené v nepřítomnosti jako nezbytnou podmínku pro to, aby byl posouzen její návrh na provedení nového řízení před soudem a bylo mu možno vyhovět, slučitelná s čl. 8 odst. 4 a článkem 9 směrnice (EU) 2016/343?

8. Použijí se čl. 8 odst. 4 druhá věta a článek 9 směrnice [EU] 2016/343 na osoby, které byly zproštěny obžaloby?

Uváděné předpisy unijního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/343 ze dne 9. března 2016, kterou se posilují některé aspekty presumpce neviny a právo být přítomen při trestním řízení před soudem (Úř. věst. L 65, s. 1, dále jen „směrnice 2016/343“ nebo „směrnice“)

Vnitrostátní právní předpisy

Trestní zákoník (Nakazatelen kodeks, dále jen „NK“)

Trestní řád (Nakazateleno-procesualen kodeks, NPK)

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 1 Proti VB byla vznesena obžaloba pro účast na organizované zločinecké skupině založené společně s určitým počtem dalších osob s cílem obohatit se pěstováním a distribucí drog, jakož i pro držení zbraní, trestné podle čl. 321 odst. 3 bodu 2 NK ve spojení s odstavcem 2 uvedeného článku, pro společné jednání spočívající v držení drog a prekurzorů drog ve třech případech, trestné podle čl. 354a odst. 2 a 1 NK ve spojení s jeho čl. 20 odst. 2, jakož i pro společné jednání spočívající v držení střelných zbraní a střeliva bez potřebného povolení, trestné podle čl. 339 odst. 1 NK ve spojení s jeho čl. 20 odst. 2. Za každý z těchto trestných činů jsou

stanoveny tresty odnětí svobody, a to v rozmezí od 3 do 10 let za první, od 3 do 10 let a od 5 do 15 let za druhý a od 2 do 8 let za třetí.

- 2 Trestní řízení je od počátku vedeno v nepřítomnosti VB. Do současné doby nebyl oficiálně vyrozuměn o tom, z čeho byl obžalován. Kromě toho nebyl vyrozuměn ani o tom, že u soudu byla podána obžaloba, ani o datu a místu konání soudního jednání, jakož i o následcích svého nedostavení se.
- 3 Důvodem je, že jej nelze nalézt. Během vyšetřování uprchl bezprostředně předtím, než policie přistoupila k zadržení podezřelých. Pátrání po něm probíhalo rovněž na základě evropského zatýkacího rozkazu, nepodařilo se jej však nalézt. Proto nebyl vyrozuměn o obžalobě, která byla proti němu podána. V rámci soudního řízení po něm bylo opětovně vyhlášeno pátrání. Podle posledních informací z června 2023 nelze zjistit, kde se zdržuje.
- 4 V průběhu vyšetřování a soudního řízení byl zastupován třemi obhájci ustanovenými *ex officio*. Žádný z nich jej nikdy neviděl ani nebyl ve spojení s ním nebo s jeho příbuznými.
- 5 Řízení stále ještě pokračuje. Existuje jistá pravděpodobnost, že VB bude odsouzen k trestu odnětí svobody, který by měl skutečně vykonat. Existuje však i pravděpodobnost, že bude shledán nevinným a zproštěn obžaloby.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 6 **Odůvodnění otázky 1.1.:** Podle čl. 8 odst. 4 první věty směrnice 2016/343 lze trestní řízení vést v nepřítomnosti obžalovaného, i když nejsou splněny podmínky stanovené v odstavci 2. Ve druhé větě je však stanovena podmínka, aby tato osoba byla při svém vyrozumění o rozhodnutí a při svém zadržení poučena i o svém právu na nové řízení před soudem. Vystává otázka, zda je nezbytně nutné, aby tato osoba byla v případě, že je zadržena za účelem výkonu trestu odnětí svobody, který jí byl uložen, vyrozuměna i o rozhodnutí, kterým byla odsouzena.
- 7 Toto ustanovení lze vykládat v tom smyslu, že neukládá povinnost toto vyrozumění provést, jelikož se v něm uvádí „v okamžiku vyrozumění [...] o takovém rozhodnutí“. Je stanovena podmínka, že povinnost členských států informovat osobu odsouzenou v nepřítomnosti o prostředcích právní ochrany proti řízení provedenému v její nepřítomnosti vzniká pouze v případě, že nastane určitá možná událost – „v okamžiku“ (v angličtině „when“, ve francouzštině „lorsque“) –, a to vyrozumění o rozhodnutí.
- 8 Tento výklad lze odůvodnit alternativou „v okamžiku vyrozumění [...] o takovém rozhodnutí“, resp. „při jejím zadržení“. Zadržení s sebou zejména automaticky nese povinnost poskytnout poučení o prostředcích právní ochrany proti řízení provedenému v nepřítomnosti obžalovaného. Není tedy vůbec nutné, aby osoba, která je již zadržena, byla vyrozuměna o rozhodnutí, kterým byla odsouzena.

- 9 Je však možný i výklad v tom smyslu, že k takovému vyrozumění nutně musí dojít, protože je podmínkou pro to, aby osoba, která byla odsouzena, aniž se jednalo o jeden z případů uvedených v čl. 8 odst. 2 směrnice, mohla se znalostí věci rozhodnout, zda hodlá využít prostředků právní ochrany proti svému odsouzení v nepřítomnosti. V důsledku toho by bylo třeba výraz „zejména při jejím zadržení“ vykládat v tom smyslu, že zadržená odsouzená osoba musí být o rozhodnutí, kterým byla odsouzena, nutně vyrozuměna.
- 10 Vyvstává tedy otázka, zda se výraz „zejména při [...]“ (v angličtině „*in particular when*“, ve francouzštině „*en particulier au moment de*“) vztahuje (1) k poučení o právních prostředcích ochrany proti řízení provedenému v nepřítomnosti obžalovaného – tj., že se toto poučení poskytne při zadržení dané osoby, nebo (2) k vyrozumění zadržené osoby o rozhodnutí, kterým byla odsouzena v nepřítomnosti – tj., že je při svém zadržení vyrozuměna o tomto rozhodnutí. Ve druhém případě je poučení o právních prostředcích ochrany spjato přímo s vyrozuměním o rozhodnutí o odsouzení, a nikoli se zadržením dané osoby.
- 11 Mimoto vyvstává otázka týkající se [příslovce] „rovněž“ (v angličtině „*also*“, ve francouzštině „*également*“), a to, zda je jím míněno, že vyrozumění o rozhodnutí je něco jasného a nepochybného, avšak že – společně s vyrozuměním o rozhodnutí – musí být poskytnuto rovněž poučení o právních prostředcích ochrany proti řízení provedenému v nepřítomnosti obžalovaného.
- 12 Předkládající soud zastává druhý uvedený názor. Účinné uplatnění právních prostředků ochrany proti řízení provedenému v nepřítomnosti obžalovaného vyžaduje, aby odsouzené osobě byly jasné důvody jejího odsouzení – pouze pak může posoudit, zda hodlá využít prostředky právní ochrany a jak si přeje formulovat své argumenty. Takové poučení vyžaduje již požadavek účinné právní ochrany stanovený v čl. 47 prvním pododstavci Listiny.
- 13 **Odůvodnění otázky 1.2.:** Vyvstává rovněž otázka povahy tohoto vyrozumění. Postačuje okolnost, že odsouzená osoba byla zadržena a uvězněna, k závěru, že byla vyrozuměna o daném rozhodnutí? Tak je tomu potud, že každé zadržení je důsledkem odsouzení a osoba, jakmile byla zadržena, musí vědět, že byla odsouzena soudním rozhodnutím.
- 14 Nebo je vyrozumění provedeno řádně spíše v případě, že má uvězněná osoba přístup k podstatným částem rozhodnutí soudu, kterým byla odsouzena, – například k výroku, ve kterém je obecně vymezen skutek, za který byla odsouzena, k právní kvalifikaci, k uloženému trestu odnětí svobody a době jeho trvání? Tak by tomu mohlo být potud, že toto vyrozumění postačuje k tomu, aby se dozvěděla o svém odsouzení.
- 15 Nebo je třeba, aby jí byla poskytnuta kopie celého soudního rozhodnutí, kterým byla odsouzena? Tak by tomu mohlo být potud, že osoba odsouzená v nepřítomnosti, která je uvězněna v rámci výkonu trestu odnětí svobody, který jí byl uložen, může učinit informované rozhodnutí o tom, zda a jakým způsobem

proti tomuto odsouzení hodlá podat opravné prostředky, pouze pokud je seznámena s úplným zněním daného soudního rozhodnutí.

- 16 Nebo musí být osobě odsouzené v nepřítomnosti – pokud podá příslušnou žádost – navíc poskytnut přístup k celému spisu [(přímo) jí nebo jejímu advokátovi]? Tak by tomu mohlo být potud, že o skutečné a účinné vyrozumění o rozhodnutí se jedná, pokud osoba odsouzená v nepřítomnosti nejenže disponuje kopií tohoto rozhodnutí, ale je rovněž obeznámena se skutkovými a právními okolnostmi, za kterých bylo vydáno, – a to předpokládá přístup ke spisu. Rozhodnutí soudu totiž nelze pochopit správně, pokud je vykládáno samo o sobě a izolovaně od procesních písemností. Mohlo by se tedy stát, že v případě, že není umožněn přístup k procesním písemnostem, nelze účinně využít opravné prostředky proti tomuto rozhodnutí.
- 17 **Odůvodnění otázky 1.3.:** Je možné, že Soudní dvůr na první dvě otázky odpoví záporně. Předkládající soud nicméně považuje za nezbytné zajistit, aby VB po případném odsouzení k trestu odnětí svobody při svém zadržení obdržel kopii rozsudku o odsouzení. Vyvstává proto otázka, zda tomu brání unijní právo.
- 18 Zejména se může stát, že argumenty, o které Soudní dvůr popřípadě opře zápornou odpověď na první dvě otázky, budou takového rázu, že povedou k závěru, že je zakázáno, aby předkládající soud přijal opatření k zajištění tohoto vyrozumění, protože by to mělo za následek porušení unijního práva.
- 19 Dospěje-li Soudní dvůr k závěru, že takový zákaz neexistuje, má předkládající soud zájem na meritorní odpovědi na první dvě otázky, i když není povinen zajistit, aby v budoucnosti došlo k vyrozumění osoby odsouzené v nepřítomnosti (rozsudek ze dne 8. června 2023, spojené věci C-430/22 a C-468/22, EU:C:2023:458).
- 20 **Odůvodnění otázky 2.1.:** Vnitrostátní právo umožňuje projednání trestní obžaloby v nepřítomnosti obžalovaného, aniž se jedná o některý z případů uvedených v čl. 8 odst. 2 směrnice. Pro tento případ stanoví zvláštní mechanismus ochrany práva na osobní přítomnost – článek 423 NPK. Tento mechanismus se uplatní, jakmile odsuzující rozsudek vydaný v nepřítomnosti obžalovaného nabude právní moci. Jeho výchozím bodem je návrh na povolení obnovy řízení podaný osobou odsouzenou v nepřítomnosti odůvodněný tím, že k projednání věci a vydání rozhodnutí došlo v její nepřítomnosti. Tento návrh je předmětem zvláštního soudního řízení. Soud ve svém rozhodnutí ve věci samé buď uzná právo na obnovu řízení, nebo je odepře; v prvním případě obnoví řízení, které je pak za účasti obžalovaného provedeno znovu.
- 21 V této situaci vyvstává otázka, zda je tato vnitrostátní právní úprava slučitelná s mechanismem upraveným v čl. 8 odst. 4 a v článku 9 směrnice 2016/343. Tato otázka vyvstává, jelikož vnitrostátní právní úprava nestanoví žádná pravidla pro to, aby byl obžalovaný po svém odsouzení v nepřítomnosti poučen o svém právu na nové řízení před soudem za své účasti. V praxi mu toto poučení není

poskytnuto ani při jeho zadržení nebo při oznámení rozsudku, kterým byl odsouzen, pokud k tomuto oznámení dojde z podnětu odsouzené osoby.

- 22 **Odůvodnění otázky 2.2.:** Je třeba upozornit na skutečnost, že vnitrostátní právo sice stanoví, že informace uvedené v čl. 8 odst. 4 směrnice 2016/343 je třeba poskytnout, avšak až později. Vnitrostátní právo totiž stanoví mechanismus, jakým se osobě odsouzené v nepřítomnosti poskytují informace o tom, zda má právo na nové řízení před soudem, či nikoli.
- 23 K tomu, aby byly tyto informace osobě odsouzené v nepřítomnosti poskytnuty, je zejména nutné, aby tato osoba předtím podala návrh na zrušení rozsudku vydaného v její nepřítomnosti a na provedení nového řízení před soudem za své účasti. Poté, co soud přezkoumá opodstatněnost tohoto návrhu, vydá rozhodnutí. Tímto rozhodnutím soud buď uzná právo na nové řízení před soudem, nebo je neuzná, a to tak, že buď zruší rozsudek vydaný v nepřítomnosti odsouzené osoby a nařídí provedení nového řízení za účasti obžalovaného, nebo daný návrh zamítne. Tímto způsobem je osoba odsouzená v nepřítomnosti poté, co byla vyrozuměna o rozhodnutí soudu o svém návrhu na provedení nového řízení před soudem, informována o tom, zda bylo hlavní líčení, v jehož rámci byla odsouzena v nepřítomnosti, provedeno za takových podmínek, že má nárok na nové řízení, či nikoli.
- 24 Vyvstává otázka, zda tato vnitrostátní právní úprava provádí čl. 8 odst. 4 a článek 9 směrnice 2016/343 správně, a to s ohledem na požadavek poskytnutí účinného prostředku právní ochrany proti řízení provedenému v nepřítomnosti obžalovaného stanovený v čl. 10 odst. 1 směrnice a v čl. 47 prvním pododstavci Listiny. Podle čl. 8 odst. 4 druhé věty směrnice musí být poučení o právu na nové řízení před soudem poskytnuto dříve, a v okamžiku vyrozumění odsouzené osoby o rozhodnutí nebo při jejím zadržení. Důvodem je, že toto poučení musí mít užitečný účinek, tj. že odsouzená osoba musí mít možnost posoudit, zda hodlá využít svého práva na nové řízení před soudem, nebo souhlasit se svým odsouzením (viz rozsudek ze dne 19. září 2019, C-467/18, EU:C:2019:765, bod 50 první věta). Je-li poučení o právu na nové řízení před soudem poskytnuto až poté, co soud rozhodl o návrhu na provedení nového řízení, již toto poučení nepředstavuje prostředek právní nápravy ve smyslu směrnice.
- 25 **Odůvodnění otázky 2.3.:** Je možné, že Soudní dvůr na obě předchozí otázky odpoví záporně a rozhodne, že bulharská právní úprava není se směrnicí slučitelná.
- 26 Předkládající soud se proto táže, zda může pokračovat v projednávání věci v nepřítomnosti VB, jestliže přijme určitá opatření zaručující jeho právo na poučení vyplývající z čl. 8 odst. 4 druhé věty směrnice, která jsou podle čl. 10 odst. 1 směrnice dostatečně účinná. Článek 8 odst. 4 druhá věta směrnice stanoví, že „členské státy“ „zajistí“ určitou úroveň ochrany – v projednávané věci poučení. Tato záruka tedy může být poskytnuta nejen vnitrostátním zákonodárcem, ale

i vnitrostátním soudem, který příslušným způsobem uplatní své vlastní právo, aby dosáhl výsledku slučitelného s unijním právem.

- 27 Soudní dvůr již upozornil, že podmínky pro projednání trestní věci v nepřítomnosti obžalovaného stanovené v čl. 8 odst. 2 až 4 a právo na nové řízení před soudem upravené v článku 9 směrnice 2016/343 mají přímý účinek (rozsudek ze dne 19. května 2022, C-569/20, EU:C:2022:401, bod 28). Předkládající soud tedy může přímo posoudit, zda trestní řízení vedené proti VB spadá pod některý z případů uvedených v čl. 8 odst. 2 směrnice. Jak je uvedeno výše, předkládající soud má za to, že tomu tak – přinejmenším v době podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce – není.
- 28 Jednou ze zásad vnitrostátního řízení je poučit obžalovaného o jeho právech a poskytnout mu možnost uplatnit je. Vzhledem k tomu, že VB má na základě článku 9 směrnice 2016/343 přímo použitelné právo na nové řízení před soudem, vyplývá z toho povinnost předkládajícího soudu (podle vnitrostátního práva) přijmout opatření nezbytná k zajištění toho, aby byl o těchto právech poučen v souladu s čl. 8 odst. 4 druhou větou směrnice, a to dostatečně účinným způsobem, aby mu toto poučení mohlo být k užítku (čl. 10 odst. 1 směrnice).
- 29 V dané věci je pravděpodobné, že vůči VB bude vydáno soudní rozhodnutí, kterým bude shledán vinným a odsouzen k trestu odnětí svobody. Nenastanou-li nové okolnosti, stane se tak v jeho nepřítomnosti a za jiných podmínek než těch, které jsou uvedeny v čl. 8 odst. 2 směrnice 2016/343. Z toho vyplývá, že VB bude moci proti odsuzujícímu rozsudku vydanému v jeho nepřítomnosti podat opravný prostředek, který mu skýtá přímo právo Evropské unie (článek 9 směrnice).
- 30 Vyvstává proto otázka, zda předkládající soud zajistí dodržení požadavku stanoveného v čl. 8 odst. 4 druhé větě směrnice 2016/343 poskytnout poučení o právu uvedeném v článku 9 směrnice, pokud ve svém rozhodnutí (1) výslovně upozorní na tyto okolnosti včetně práva na nové řízení před soudem či na jiné prostředky právní nápravy a kromě toho (2) osobám, které později provedou zadržení VB odsouzeného v nepřítomnosti, uloží, aby mu předaly kopii tohoto soudního rozhodnutí. Mimoto vyvstává otázka, zda je tento způsob zajištění poučení vyžadovaného čl. 8 odst. 4 druhé větou směrnice podle čl. 10 odst. 1 směrnice dostatečně účinný.
- 31 **Odůvodnění otázky 2.4.:** Je možné, že Soudní dvůr dospěje k závěru, že vnitrostátní právní úprava je plně v souladu s unijním právem, například protože vnitrostátní prostředek právní nápravy stanovený v článku 423 NPK odpovídá prostředku uvedenému v čl. 8 odst. 2 až 4 a v článku 9 směrnice 2016/343, nebo protože představuje dostatečný prostředek právní nápravy i v případě, že tomuto prostředku neodpovídá.
- 32 Za této situace se jeví jako zbytečné, aby předkládající soud vynaložil jakékoliv úsilí směřující k zajištění toho, aby byl VB poté, co bude zadržen za účelem výkonu trestu odnětí svobody, který mu byl uložen v jeho nepřítomnosti, již

v tomto okamžiku v souladu s čl. 8 odst. 4 směrnice ve spojení s jejím článkem 9 rovněž poučen o svém právu na nové řízení před soudem.

- 33 Předkládající soud nicméně považuje za nezbytné přijmout opatření k zajištění toho, aby odsouzená osoba byla řádně poučena o svém právu na nové řízení před soudem. Z tohoto důvodu soud klade otázku, zda to není zakázáno unijním právem, zejména zda by předkládající soud porušil právo, pokud by přijal opatření, která jsou uvedena v otázce, s cílem zajistit, aby osoba odsouzená v nepřítomnosti byla poučena o svém právu na nové řízení před soudem podle článku 9 směrnice 2016/343 a takový postup by byl v tomto ohledu neslučitelný se systémem ochrany práva na osobní přítomnost stanoveným směrnicí, jakož i s jinými ustanoveními unijního práva, a proto by bylo nezbytně nutné, aby nebyl uplatněn.
- 34 **Odůvodnění otázky 3:** Z výše uvedených odpovědí vyplývá, že unijní právo vnitrostátnímu soudu, který věc projednává v nepřítomnosti obžalovaného, v případě, že nejsou splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice 2016/343, umožňuje nebo přinejmenším nezakazuje přijmout opatření s cílem zajistit, aby osoba odsouzená v nepřítomnosti byla poučena o prostředcích právní ochrany proti odsouzení v nepřítomnosti.
- 35 Cílem třetí otázky je určit, v jakém okamžiku během trestního řízení musí předkládající soud (1) rozhodnout, že trestní řízení, které je prováděno v nepřítomnosti obžalovaného, nesplňuje podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice 2016/343, a je tedy nutné zajistit poučení podle čl. 8 odst. 4 druhé věty směrnice a dále (2) tuto záruku uplatnit, tj. stanovit a použít mechanismus, na jehož základě je toto poučení poskytnuto v okamžiku zadržení osoby odsouzené v nepřítomnosti nebo oznámení rozsudku vydaného v její nepřítomnosti.
- 36 Podle čl. 8 odst. 4 druhé věty směrnice 2016/343 musí být zaručeno, že osoba, která byla odsouzena v nepřítomnosti, aniž byly splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice, bude poučena o prostředcích právní ochrany proti řízení provedenému v její nepřítomnosti, které jí přísluší podle článku 9 směrnice. Uplatnění této záruky vyžaduje provedení tří samostatných opatření. Zaprvé musí předkládající soud rozhodnout, zda jsou splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice, či nikoli. Zadruhé (v případě, že tomu tak není) je třeba uznat, že osobě odsouzené v nepřítomnosti přísluší jeden nebo více prostředků právní nápravy uvedených v článku 9 směrnice. Zatřetí je třeba přijmout opatření potřebná k tomu, aby s tímto uznáním (druhé opatření) byla následně seznámena osoba odsouzená v nepřítomnosti, a to zejména v okamžiku svého zadržení nebo oznámení soudního rozhodnutí (například tak, že se vězeňské službě uloží povinnost předat osobě odsouzené v nepřítomnosti po jejím zadržení rozhodnutí soudu o tomto uznání).
- 37 Články 8 až 10 směrnice 2016/343 neuvádějí nic o prvním možném okamžiku, kdy by měla být uplatněna záruka stanovená v čl. 8 odst. 4 druhé větě směrnice.

Z judikatury Soudního dvora však vyplývá, že je to soudní jednání, při němž je učiněno konečné rozhodnutí o vině a stanoven trest.

- 38 Je tomu tak proto, že Soudní dvůr rozhodl, že za účelem závěru o tom, zda bylo trestní řízení provedeno v nepřítomnosti obžalovaného, a tedy za účelem určení povahy [jeho] nepřítomnosti (zda splňuje podmínky stanovené čl. 8 odst. 2 směrnice, či nikoli), je třeba posoudit skutkové okolnosti charakterizující nepřítomnost obžalovaného v okamžiku vydání konečného meritorního rozhodnutí soudu o podstatných skutkových a právních otázkách (rozsudek ze dne 17. prosince 2020, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, bod 48, a rozsudek ze dne 23. března 2023, C-514/21 a C-515/21, EU:C:2023:235, body 52 a 53).
- 39 Tento závěr nelze učinit dříve, protože následné dostavení se obžalovaného by vedlo k závěru, že bylo dodrženo jeho právo na osobní přítomnost stanovené v čl. 8 odst. 1 směrnice. V projednávané věci by například následné dostavení se zmocněného obhájce a jeho prohlášení, že obžalovanému je známo, že probíhá dané řízení, vedlo k závěru, že se použije čl. 8 odst. 2 písm. b) směrnice.
- 40 Pokud jde o poslední možný okamžik, je třeba vzít v potaz bod 12 třetí a čtvrtou větu odůvodnění směrnice 2016/343. V něm je uvedeno, že směrnice se použije do doby, než nabude právní moci rozhodnutí ve věci samé a že se nepoužije na prostředky právní nápravy, které se použijí poté, co rozhodnutí nabylo právní moci. Mimoto je ustanovení čl. 8 odst. 4 druhé věty směrnice důležitou součástí mechanismu ochrany práva na osobní přítomnost stanoveného v čl. 8 odst. 1 směrnice. Členské státy by proto měly přijmout opatření k zajištění jeho uplatňování v době, kdy probíhá řízení, a předtím, než rozsudek vydaný v nepřítomnosti obžalovaného nabude právní moci. To znamená, že by rozhodnutí, kterým se určuje povaha nepřítomnosti – [tedy] zda splňuje podmínky stanovené čl. 8 odst. 2 směrnice, či nikoli – mělo být učiněno před tím, než rozsudek vydaný v nepřítomnosti obžalovaného nabude právní moci.
- 41 Předkládající soud poznamenává, že proti jeho rozhodnutí ve věci samé lze ve lhůtě 15 dní od jeho vydání podat opravný prostředek. Není-li opravný prostředek podán, stává se rozhodnutí šestnáctého dne pravomocným, a tudíž konečným. Má tedy potenciál stát se konečným rozhodnutím ve věci samé.
- 42 Předkládající soud tedy má zájem na přesném zjištění toho, v jakém okamžiku řízení musí přijmout následující opatření: (1) učinit rozhodnutí o tom, zda se jedná o řízení konané v nepřítomnosti obžalovaného, které nesplňuje podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice 2016/343; (2) pokud tomu tak je, uvést právní prostředky právní nápravy, které má VB k dispozici; (3) přijmout opatření potřebná k zajištění toho, aby o nich byl poučen při svém zadržení nebo v okamžiku, kdy mu je oznámeno rozhodnutí.
- 43 V případě, že toto rozhodnutí bude učiněno teprve později – mimo jiné až poté, co bude osoba odsouzená v nepřítomnosti nalezena a popřípadě zadržena, existuje riziko porušení unijního práva. Je tomu tak ze dvou důvodů. Zaprvé v případě, že

by předkládající soud toto rozhodnutí učinil a opatření k zajištění [jeho] oznámení osobě odsouzené v nepřítomnosti přijal teprve pak, by jeho opatření nespádala do působnosti směrnice, která se poté, co rozhodnutí soudu ve věci samé nabylo právní moci, nepoužije (bod 12 čtvrtá věta odůvodnění). Zadruhé bude přijetí takového rozhodnutí a zajištění toho, aby toto rozhodnutí bylo oznámeno osobě odsouzené v nepřítomnosti, vyžadovat určitý čas, v důsledku čehož k tomuto oznámení nedojde při zadržení osoby odsouzené v nepřítomnosti [jak vyžaduje čl. 8 odst. 4 druhá věta směrnice (2)016/343], nýbrž později, a to dokonce mnohem později. Tento druh opožděně poskytnuté záruky nesplňuje požadavek účinnosti stanovený v čl. 10 odst. 1 směrnice a čl. 47 prvním pododstavci Listiny.

- 44 **Odůvodnění otázky 4:** Vyvstává otázka, podle jakých procesních pravidel má předkládající soud dospět k závěru, zda má nepřítomnost VB takovou povahu, že nespadá do působnosti čl. 8 odst. 2 směrnice 2016/343, a jakým způsobem musí zajistit poučení vyžadované podle čl. 8 odst. 4 směrnice.
- 45 Tato otázka není v této směrnici upravena, avšak je třeba vzít v potaz požadavek poskytnutí účinného prostředku právní ochrany stanovený v čl. 10 odst. 1 této směrnice a čl. 47 prvním pododstavci Listiny, jakož i zásadu rovnocennosti.
- 46 Předkládající soud trestní řízení vedené proti VB projednává za přítomnosti státního zástupce, který vznesl obžalobu a zastupuje ji, jakož i v přítomnosti obhájce určeného advokátní komorou a ustanoveného soudem *ex offio*, který hájí zájmy nepřítomného VB. Podle vnitrostátního práva by veškerá rozhodnutí soudu, která se mohou dotýkat právní sféry nepřítomného VB, měla být učiněna po vyslechnutí státního zástupce a jeho obhájce. Cílem je, aby sdělili svá stanoviska a požadovali v této souvislosti dodržování procesních i hmotných práv. Státní zástupce hájí zákonnost bez ohledu na to, zda to je ve prospěch, či v neprospěch nepřítomného VB, zatímco jeho obhájce hájí pouze jeho práva a zájmy tím, že poukazuje na všechny okolnosti, které svědčí v jeho prospěch. Státní zástupce i obhájce mohou proti rozhodnutím soudu podat opravný prostředek.
- 47 To by mohlo vést k závěru, že rozhodnutí soudu, která se týkají poskytnutí práva uznaného unijním právem, – a to práva na získání určitých informací, stanoveného v čl. 8 odst. 4 druhé větě směrnice 2016/[343], by s ohledem na poskytnutí účinné ochrany nepřítomnému VB, jakož i v souladu se zásadou rovnocennosti měla být přijímána za stejných podmínek jako rozhodnutí soudu, která se týkají práv VB na účast na řízení, která jsou uznána pouze vnitrostátním právem. To znamená, že předkládající soud by měl své rozhodnutí učinit po vyslechnutí účastníků řízení.
- 48 **Odůvodnění otázky 5.1.:** Článek 8 odst. 4 druhá věta směrnice 2016/343 ve spojení s první větou tohoto ustanovení stanoví, že pokud je obžalovaný odsouzen v nepřítomnosti, avšak bez toho, aby byly splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2, má tato osoba „možno[st] napadnout takové rozhodnutí “ a „práv[o] na nové řízení před soudem či na uplatnění jiného prostředku právní nápravy [v souladu s článkem 9]“.

- 49 Dané ustanovení lze vykládat v tom smyslu, že odkazuje na dvě práva, která jsou oddělená a existují nezávisle na sobě. Prvním je právo na podání řádného opravného prostředku k soudu vyššího stupně (předtím, než odsuzující rozsudek nabude právní moci) a druhým právo na nové řízení před soudem nebo jiný prostředek právní nápravy (po nabytí právní moci). Tento závěr má oporu v bulharském významu výrazu „*обжалва решението*“ [„podat proti rozhodnutí opravný prostředek“], který byl použit [v bulharském znění čl. 8 odst. (4) druhé věty směrnice 2016/343] (*pozn. překl.*: v českém znění se v tomto ohledu hovoří o možnosti „napadnout takové rozhodnutí“) a který je používán pouze v případech napadení rozhodnutí soudu vydaného ve věci samé u soudu vyššího stupně ve lhůtě 15 dnů od vydání rozhodnutí, a to předtím, než nabude právní moci. Tento výraz není používán v souvislosti s napadením pravomocných rozsudků.
- 50 Dané ustanovení lze rovněž vykládat v tom smyslu, že označuje právo, které má dva účinky, a to právo napadnout pravomocné rozhodnutí soudu, přičemž toto napadení vede k uplatnění právních prostředků nápravy stanovených v článku 9 směrnice 2016/343. Argumenty v tomto smyslu lze nalézt při porovnání ustanovení čl. 8 odst. 1 a čl. 8 odst. 4 druhé věty směrnice 2016/343. Po dobu řízení, včetně řízení o opravném prostředku, se použije čl. 8 odst. 1 směrnice, který zaručuje právo obžalovaného na přítomnost [u soudu]. Teprve poté, co bylo řízení v jeho nepřítomnosti ukončeno pravomocným rozsudkem, lze posoudit, zda byly splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice, a, pokud tomu tak není, zajistit poučení vyžadované čl. 8 odst. 4 druhou větou směrnice. Mimoto lze podle čl. 8 odst. 4 první věty směrnice rozhodnutí v nepřítomnosti obžalovaného nejen vydat, ale i vykonat, což znamená, že nabude právní moci, protože vykonána mohou být pouze pravomocná rozhodnutí soudu, a to znamená, že řádný opravný prostředek, který se podává u soudu vyššího stupně, je v okamžiku zadržení osoby odsouzené v nepřítomnosti a jejího poučení podle čl. 8 odst. 4 druhé věty směrnice buď vyřešen, nebo prekludován.
- 51 **Odůvodnění otázky 5.2.:** Podle čl. 8 odst. 4 druhé věty směrnice 2016/343 jsou členské státy povinny uspořádat svůj soudní systém tak, aby osoba, která byla odsouzena v nepřítomnosti, aniž byly splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2, byla po svém zadržení za účelem výkonu trestu poučena o určitých právech souvisejících s provedením nového (celého nebo částečného) řízení před soudem. Není pochyb o tom, že ji lze poučit pouze o právech, která má – a která jí přiznává směrnice. Vystává proto otázka, jaká práva, o kterých musí být poučena, tato osoba v okamžiku svého zadržení má.
- 52 Lze mít za to, že osoba odsouzená v nepřítomnosti má v tomto okamžiku uznané právo na nové řízení před soudem stanovené v článku 9 směrnice 2016/343. Měla by tedy být poučena o tom, že toto nové řízení před soudem jí bude umožněno, pouze pokud podá příslušný návrh.
- 53 Rovněž lze mít za to, že osoba odsouzená v nepřítomnosti má právo podat návrh na provedení tohoto nového řízení před soudem a že na základě jejího návrhu bude následně posouzeno, zda pro toto nové řízení existují důvody, a bude vydáno

příslušné rozhodnutí. Bude-li tímto rozhodnutím jejímu návrhu vyhověno, bude osobě odsouzené v nepřítomnosti toto nové řízení před soudem umožněno. Měla by proto být poučena o svém právu podat návrh na provedení nového řízení před soudem podle článku 9 směrnice 2016/343.

- 54 Argumenty na podporu prvního názoru: Trestní řízení, která se konají v nepřítomnosti obžalovaného, aniž jsou splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice 2016/343, porušují právo obžalovaného na osobní účast zakotvené v odstavci 1. Může se však stát, že takové řízení je provedeno jako předběžné opatření a vede k odsouzení včetně výkonu rozsudku vydaného v nepřítomnosti obžalovaného (čl. 8 odst. 4 první věta směrnice) a k zadržení osoby odsouzené v nepřítomnosti za účelem výkonu trestu (čl. 8 odst. 4 druhá věta směrnice). Může se tak stát pouze proto, že je stanoven účinný prostředek právní ochrany proti odsouzení v nepřítomnosti, a to právo na provedení (celého nebo částečného) nového řízení před soudem. Z uvedeného, pokud jde o čl. 47 prvního pododstavce Listiny, vyplývají následující závěry: – vzhledem k tomu, že v okamžiku odsouzení v nepřítomnosti je jasné, že nejsou splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice, jsou již splněny všechny podmínky pro uznání práva na nové řízení před soudem podle článku 9 směrnice; – účelem poučení vyžadovaného čl. 8 odst. 4 druhou větou směrnice je již z jeho povahy zhojení porušeného práva na osobní účast; požadavek účinnosti poskytnutého prostředku právní ochrany stanovený v čl. 10 odst. 1 směrnice a v čl. 47 prvním pododstavci Listiny vyžaduje, aby osoba odsouzená v nepřítomnosti byla poučena o svém právu na nové řízení před soudem, kterého může využít, pokud podá příslušný návrh.
- 55 Prostředek právní ochrany proti řízení provedenému v nepřítomnosti obžalovaného stanoví rovněž čl. 8 odst. 4 druhá věta a článek 9 směrnice 2016/343. Tyto normy by měly být vykládány v tom smyslu, že tento prostředek právní ochrany musí být podle čl. 10 odst. 1 směrnice a čl. 47 prvního pododstavce Listiny účinný. Tato ustanovení však nestanoví žádné další řízení, které by bylo třeba použít poté, co osoba, která byla odsouzena v nepřítomnosti, aniž byly splněny podmínky uvedené v čl. 8 odst. 2, byla poučena o svém právu napadnout toto rozhodnutí a navrhnout provedení nového řízení před soudem, a v jehož rámci by bylo třeba posoudit opodstatněnost podaného návrhu. Neodkazuje se ani na vnitrostátní právo. Toto další řízení tedy není nutné. Pokud by nutné bylo, vedl by požadavek poskytnutí účinného prostředku právní ochrany normotvůrce k tomu, aby toto řízení uvedl v článku 8 nebo 9 směrnice. Takové nové, dodatečné řízení o uznání práva na nové řízení před soudem tedy není nezbytné, protože poučení uvedené v čl. 8 odst. 4 druhé větě směrnice se týká právě již uznaného práva na nové řízení před soudem.
- 56 Článek 8 odst. 4 druhá věta směrnice 2016/343 rovněž vyžaduje, aby osoba odsouzená v nepřítomnosti byla poučena o dvou skutečnostech: zaprvé o svém právu napadnout rozhodnutí (tj. vyjádřit svůj nesouhlas s ním) a zadruhé o svém právu na nové řízení před soudem nebo na jiný prostředek právní nápravy, a to v návaznosti na toto napadení (za účelem získání prostředku právní ochrany

adekvátního tomuto nesouhlasu). Toto druhé poučení lze vysvětlit pouze již uznaným právem na nové řízení před soudem, a to potud, že slouží prvnímu poučení tím, že mu dodává účinnost.

- 57 Pokud by osoba, která byla odsouzena v nepřítomnosti, aniž byly splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice, měla pouze právo navrhnout provedení nového řízení před soudem a opodstatněnost daného návrhu by byla předmětem dodatečného posouzení, stačilo by v tomto případě tuto osobu poučit toliko o jejím právu napadnout rozhodnutí. Požadavek poskytnutí účinné právní ochrany stanovený v čl. 47 prvním pododstavci Listiny by obsah tohoto napadení spojil právě s napadením u soudu, který by musel rozhodnout o jeho opodstatněnosti. Nebylo [by] tedy třeba dále uvést, že daná osoba má právo podat návrh na provedení nového řízení před soudem (a že navíc musí být posouzena opodstatněnost jejího návrhu).
- 58 Argumenty na podporu druhého názoru: Tento názor je v souladu s vnitrostátním modelem ochrany proti řízení provedenému v nepřítomnosti obžalovaného. V jeho rámci soud případ projednává v nepřítomnosti obžalovaného, aniž předtím určí povahu nepřítomnosti – [tedy] zda splňuje podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice 2016/343, či nikoli. Podle tohoto modelu má osoba odsouzená v nepřítomnosti právo podat návrh na povolení obnovy řízení, přičemž opodstatněnost návrhu je posuzována v rámci zvláštního řízení.
- 59 **Odůvodnění otázky 6:** Článek 9 první věta směrnice 2016/343 osobě, která, byla odsouzena v nepřítomnosti, aniž byly splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice, skýtá prostředky právní ochrany proti řízení provedenému v její nepřítomnosti. Jedná se o dva prostředky právní ochrany: právo na „nové řízení před soudem“, resp. právo na „jiný prostředek právní nápravy, který umožní nově posoudit skutkový stav věci, včetně vyhodnocení nových důkazů, a který může vést ke zrušení původního rozhodnutí“.
- 60 Za povšimnutí stojí, že požadavky na konkrétní obsah a výsledek jsou stanoveny pouze pro druhou možnost – „jiný prostředek právní nápravy“, a to možnost nového posouzení skutkového stavu věci a zjištění nových skutkových a právních okolností. Na první možnost spočívající v „novém řízení před soudem“ se tento požadavek nevztahuje, protože tyto možnosti jsou podstatným znakem soudního řízení.
- 61 Pro obě možnosti čl. 9 druhá věta směrnice 2016/343 stanoví požadavek, aby bylo obžalovanému přiznáno účinné právo na účast.
- 62 V konečném důsledku tak soud, u kterého je vedeno nové řízení v přítomnosti obžalovaného, v případě obou možností uvedených v čl. 9 první větě směrnice 2016/343 může vydat soudní rozhodnutí ve věci samé, a to buď nové soudní rozhodnutí (první možnost), nebo rozhodnutí o zákonnosti dřívějšího soudního rozhodnutí vydaného v nepřítomnosti obžalovaného, které může spočívat i v jeho zrušení (druhá možnost).

- 63 Nadpis článku 9 směrnice 2016/343 odkazuje pouze na právo na nové řízení před soudem, a proto lze mít za to, že druhá možnost je určitým druhem nového řízení před soudem.
- 64 Vyvstává tedy otázka, zda je třeba druhou možnost uvedenou v čl. 9 první větě směrnice 2016/343 vykládat v tom smyslu, že zahrnuje právní možnost obnovy trestního řízení, při níž si část již provedených procesních úkonů včetně případného rozhodnutí soudu ve věci samé vydaného v nepřítomnosti obžalovaného zachová svůj právní význam, avšak osobě odsouzené v nepřítomnosti je poskytnuta možnost účastnit se budoucích procesních úkonů a v jejím rámci plně uplatnit své právo na osobní přítomnost podle čl. 8 odst. 1 směrnice a všechna ostatní práva, která jí přísluší na základě vnitrostátního i unijního práva; v konečném důsledku existuje možnost přezkoumat a popřípadě zrušit, změnit nebo potvrdit rozhodnutí soudu ve věci samé vydané v nepřítomnosti obžalovaného (pokud byl zachován jeho význam).
- 65 **Odůvodnění otázky 7:** Vnitrostátní právo stanoví, že osoba odsouzená v nepřítomnosti se musí osobně dostavit k soudu, který posuzuje její návrh na provedení nového řízení před soudem konaného v její přítomnosti. Toto osobní dostavení se k soudu je podmínkou meritorního posouzení jejího návrhu. Pokud se tato osoba nedostaví, řízení se zastaví a požadovaná ochrana není poskytnuta.
- 66 Vnitrostátní právo tak stanoví novou, dodatečnou podmínku pro uplatnění práva stanoveného v článku 9 směrnice 2016/343, která v tomto ustanovení není obsažena. Vyvstává otázka, zda je to slučitelné se systémem ochrany stanoveným směrnicí, protože jej to značně komplikuje.
- 67 Předkládající soud si proto klade otázku, zda musí při zajištění poučení podle čl. 8 odst. 4 druhé věty směrnice 2016/343 přijmout opatření, aby byl VB poučen i o tom, že pokud se nedostaví k soudu, u kterého podal návrh na provedení nového řízení za své účasti, nebude jeho návrh meritorně posouzen a jeho odsouzení, k němuž došlo v jeho nepřítomnosti, se stane konečným. Povinnost zajistit toto poučení však existuje pouze v případě, že je tato podmínka slučitelná s unijním právem.
- 68 Soudní dvůr se k podobným otázkám vyjádřil v rozsudku ze dne 12. března 2020, C-659/18, EU:C:2020:201, a rozsudku ze dne 22. června 2023, C-823/21, EU:C:2023:504. Soudní dvůr rozhodl, že členský stát není oprávněn určit dodatečné podmínky, které nejsou stanoveny unijním právem a které maří dosažení cíle spočívajícího v zajištění účinného, snadného a rychlého přístupu k právní pomoci, resp. k řízení o udělení mezinárodní ochrany. Tento přístup pochopitelně zůstává zachován, jedná-li se o jiné právo, a to o právo na osobní přítomnost zakotvené v čl. 8 odst. 1 směrnice 2016/343.
- 69 **Odůvodnění otázky 8:** Vyvstává otázka, zda se prostředky právní ochrany proti řízení provedenému v nepřítomnosti obžalovaného stanovené v čl. 8 odst. 4 a článku 9 směrnice 2016/343 stejnou měrou uplatní v případě odsouzení

i zproštění obžaloby. Tato otázka je relevantní potud, že předkládající soud může vydat rozhodnutí, kterým VB bude zproštěn obžaloby.

- 70 Bod 37 odůvodnění a čl. 8 odst. 2 směrnice 2016/343 poukazují na možnost řízení před soudem konaného v nepřítomnosti obžalovaného, které může vést k „rozhodnutí o vině či nevině“. Tato ustanovení se však týkají podmínek stanovených v čl. 8 odst. 2 směrnice, na jejichž základě osoba odsouzená v nepřítomnosti nemá právo na nové řízení před soudem.
- 71 V bodě 39 první větě odůvodnění a v čl. 8 odst. 4 směrnice 2016/343, které se týkají osob odsouzených v nepřítomnosti, kterým přísluší uznaný prostředek právní ochrany proti provedení řízení v její nepřítomnosti, se však hovoří toliko o „rozhodnutí“. Lze mít za to, že je tím míněno rozhodnutí uvedené v bodě 37 odůvodnění a v čl. 8 odst. 2, tedy „rozhodnutí o vině či nevině“, lze však rovněž mít za to, že je tím myšleno pouze rozhodnutí o vině.
- 72 V bodě 39 druhé větě odůvodnění a v čl. 8 odst. 4 směrnice 2016/343 je zmíněno zadržení odsouzené osoby, což je indicií svědčící o tom, že se v této souvislosti jedná pouze o odsouzení. V článku 8 odst. 3 (který odkazuje na podmínky uvedené v odstavci 2) je rovněž uveden výkon rozsudku a vykonat lze pouze odsuzující rozhodnutí soudu.
- 73 Existují tedy pochybnosti o tom, zda V[B] bude mít v případě, že bude za své nepřítomnosti zproštěn obžaloby a bude shledán nevinným, právo na nové řízení před soudem či jiný prostředek právní nápravy podle článku 9 směrnice 2016/343, resp. zda předkládající soud musí v takovém případě zajistit, aby mu bylo poskytnuto poučení podle čl. 8 odst. 4 druhé věty směrnice.
- 74 **Názor předkládajícího soudu**
- 75 Vnitrostátní právo – článek 423 NPK – v případě, že došlo k porušení práva na účast, stanoví prostředek právní ochrany proti odsouzení obžalovaného. VB má s ohledem na skutkový stav zjištěný v původním řízení ke dni podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce zejména právo na nové řízení před soudem, a to podle vnitrostátního i unijního práva.
- 76 Vnitrostátní právo však nestanoví žádný dostatečně účinný prostředek právní ochrany proti řízení provedenému v nepřítomnosti obžalovaného. Nestanoví totiž povinnost poučit osobu odsouzenou v nepřítomnosti o prostředku právní ochrany, který lze uplatnit. Toto poučení zejména není poskytnuto v okamžiku jejího zadržení za účelem výkonu trestu odnětí svobody, který jí byl uložen.
- 77 Vnitrostátní právo sice ochranu stanovenou v článku 9 směrnice 2016/343 upravuje, avšak nikoli způsobem, který by osobě odsouzené v nepřítomnosti umožnil toto právo uplatnit náležitě a účinně, jak vyžaduje čl. 10 odst. 1 této směrnice. Zejména není zajištěn standard ochrany stanovený v čl. 8 odst. 4 druhé větě směrnice, podle kterého se osobě, která byla odsouzena v nepřítomnosti, aniž

byly splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice, poskytně poučení o jejím právu na nové řízení před soudem již v okamžiku jejího zadržení.

- 78 Vnitrostátní právní úprava obsažená v článku 423 NPK je dostatečně účinným prostředkem právní ochrany pouze v případě, že soud, který vydal rozsudek v nepřítomnosti obžalovaného, měl za to, že se uplatní důvody uvedené v čl. 8 odst. 2 směrnice 2016/343, a proto nezajistil, aby došlo k poskytnutí příslušného poučení podle čl. 8 odst. 4 směrnice. V tomto případě může osoba odsouzená v nepřítomnosti tento názor soudu, který vydal rozsudek v její nepřítomnosti, po svém zadržení napadnout právě v řízení podle článku 423 NPK. Takové řízení by bylo řízením podle čl. 10 odst. 1 směrnice, jehož cílem je poskytnout osobě odsouzené v nepřítomnosti ochranu proti nesprávnému posouzení soudu, který vydal rozsudek v její nepřítomnosti, pokud jde o povahu nepřítomnosti (zda se jedná o nepřítomnost podle čl. 8 odst. 2 směrnice, či nikoli), i proti samotnému odsouzení v nepřítomnosti.
- 79 Nicméně vzhledem k tomu, že v rámci trestního řízení konaného v nepřítomnosti obžalovaného není vůbec zkoumáno, zda nastaly okolnosti uvedené v čl. 8 odst. 2 směrnice 2016/343, jeví se použití mechanismu zavedeného článkem 423 NPK jakožto jediného prostředku právní ochrany proti řízení provedenému v nepřítomnosti obžalovaného jako nedostatečné, nevhodné a neúčinné, protože není dosaženo požadovaného standardu poučení stanoveného v čl. 8 odst. 4 druhé větě směrnice.
- 80 Toto poučení, které požaduje čl. 8 odst. 4 druhá věta směrnice 2016/343, totiž není poskytnuto. Tato skutečnost značně omezuje účinnost práva na nové řízení před soudem, ačkoli je upraveno ve vnitrostátním právu. Je tomu tak proto, že existuje možnost, že se osoba, která byla odsouzena v nepřítomnosti, aniž byly splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 směrnice, vzhledem k tomu, že nebyla vyrozuměna o rozhodnutí, kterým byla odsouzena, ani poučena o svém právu na nové řízení před soudem, nikdy nedozví, že má právo na nové řízení před soudem. Tato okolnost vede k výraznému snížení úrovně ochrany proti odsouzením v nepřítomnosti obžalovaného.